

Aan de Minister van Asiel en Migratie

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Tweede nota n.a.v. het verslag EK wetsvoorstel
afschaffing bestuurlijke dwangsom IND

Datum

11 maart 2025

Onze referentie

6270696

Bijlage(n)

2

1. Aanleiding

De EK heeft op 24 februari jl. een tweede verslag uitgebracht bij het wetsvoorstel definitieve afschaffing dwangsommen IND (Wet herziening regels niet tijdig beslissen in vreemdelingenzaken). Het wetsvoorstel strekt tot afschaffing van de *bestuurlijke dwangsom* in vreemdelingenzaken. De tweede nota naar aanleiding van het verslag is gereed voor indiening bij de EK.

De VKC I&A / JBZ-Raad ontvangt de tweede nota n.a.v. het verslag graag vóór 24 maart en heeft het wetsvoorstel aangemeld voor stemming op de eerstvolgende dinsdag na ontvangst. Het lijkt erop dat er geen plenaire behandeling zal volgen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in stemmen met:

- de tweede nota n.a.v. het verslag en
- indiening bij de EK.

3. Kernpunten en politieke context

Verschil bestuurlijke dwangsom en rechterlijke dwangsom

Als de IND de beslissing op de aanvraag om asiel of regulier verblijf niet binnen de wettelijke beslistermijn neemt, verbeurt zij na ingebrekestelling automatisch een dwangsom voor elke dag dat de beslissing uitblijft. Dat is de bestuurlijke dwangsom. De bestuurlijke dwangsom kan oplopen tot € 1.442,- per zaak.

De rechterlijke dwangsom is de dwangsom die de rechter oplegt bij het overschrijden van de beslistermijn. Die kan oplopen tot € 37.500,- per zaak.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op 30 november 2022 bepaald dat afschaffing van de rechterlijke dwangsom, zonder een alternatief dwangmiddel om tijdige beslissingen af te dwingen, in strijd is met het EU-recht. Na deze uitspraak is het wetsvoorstel zo aangepast dat alleen nog de bestuurlijke dwangsom wordt afgeschaft in alle vreemdelingenzaken – zowel asiel als regulier verblijf. Naar aanleiding van het regeerprogramma wordt momenteel onderzocht of het juridisch toch mogelijk is om de rechterlijke dwangsom af te schaffen.

Verslag EK en voorgestelde beantwoording nota n.a.v. het verslag

Inbreng voor het tweede verslag is geleverd door de D66-fractie, waarbij de SP-fractie zich aansluit, alsook door de PvdD-fractie, waarbij de SP-fractie en de Volt-fractie zich aansluiten. De inbreng is kritisch. De belangrijkste vragen en de voorgestelde reactie daarop zijn als volgt.

- 1) *Het effect op de uitvoering, in samenhang gezien met het advies van de Raad van State bij de voorstellen voor de Asielnoodmaatregelenwet en de Wet invoering tweestatusstelsel (D66, SP)*

Verwezen wordt naar de nader rapporten bij de ingediende wetsvoorstellen. Het wetsvoorstel afschaffing bestuurlijke dwangsom brengt geen uitvoeringslasten met zich mee voor de IND, maar vermindert deze juist.

- 2) *Tegengaan achterstanden bij IND en overblijvende prikkels voor tijdige besluitvorming (D66, SP)*

Om de grote werkvoorraad bij de IND weg te werken en de financiële druk te verminderen is een pakket aan maatregelen nodig, waar het onderhavige wetsvoorstel onderdeel van is. Naast dit wetsvoorstel werkt de regering daarom ook aan andere wetsvoorstellen. De IND heeft daarnaast een meerjarenplan in werking gesteld om de doorlooptijden te verbeteren.

Indien de IND in een concreet geval niet binnen de maximale beslistermijn beslist, kan de aanvrager daartegen ageren en beroep instellen bij de bestuursrechter.

- 3) *Juridische verhouding tussen het Europeesrechtelijke recht op behoorlijk bestuur en de bestuurlijke dwangsom (PvdD, SP, Volt)*

Het Europeesrechtelijke recht op behoorlijk bestuur (artikel 41 van het EU-Handvest van de grondrechten) behelst geen verplichting tot het verbeuren van een bestuurlijke dwangsom in het geval een bestuursorgaan niet tijdig beslist op een asiel- of andere verblijfsaanvraag.

4. Toelichting

4.1 Inhoud wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel bestaat uit twee onderdelen:

A) Afschaffing van de bestuurlijke dwangsom in vreemdelingenzaken - zowel asiel als regulier. De rechterlijke dwangsom wordt gehandhaafd bij nota van wijziging.

B) De extra verlengingsmogelijkheid van de beslistermijn in asielzaken (3 maanden). Dit onderdeel zit ook in het wetsvoorstel verlenging beslistermijnen in asiel- en nareiszaken, voor het geval dat dat wetsvoorstel sneller in werking kan treden. Dat is het geval. De EK heeft dat wetsvoorstel aanvaard op 11 maart jl. en de plaatsing in het Staatsblad wordt thans voorbereid. Wetstechnisch gezien komt dit onderdeel in dit wetsvoorstel daardoor te vervallen.

4.2 Afstemming

De nota n.a.v. het verslag is afgestemd met DGM/DMB & DRM en IND.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Deze beslisnota wordt geheel openbaar bij het verzenden van de stukken aan het parlement, met uitzondering van de persoonsgegevens van de betrokken ambtenaren.

Cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Staats- en
bestuursrecht

Datum

11 maart 2025

Onze referentie

6270696